

नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ
जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी कार्यक्रम
महासंघाध्यक्ष, काठमाडौं, नेपाल, फोन:- ९७७-९-४४९५३७६
ईमेल:- info@nefinclimatechange.org
वेबसाइट:- www.nefinclimatechange.org

सहयोग

साम्बन्धित

अडान-पत्र

NEFIN

कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण कार्यक्रमबारे आदिवासी जनजातिको अडानपत्र

मंसिर २०७३

नेपाल सरकारले आदिवासी जनजातिको अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन महासन्धि नं. १६९ (ILO C 169) र जैविक विविधतासम्बन्धी महासन्धि (CBD) अनुमोदन र आदिवासी जनजातिको अधिकारसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय घोषणापत्र (UNDRIP) को पक्षमा मतदान गरेको तथ्यलाई जोड दिँदै,

रेडप्लसबारे कानकुन सुरक्षा मापदण्ड (२०१०) र जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी पेरिस सम्झौता (२०१५) ले आदिवासी जनजातिको अधिकारलाई आत्मसात गरेको स्मरण गराउँदै,

आदिवासी जनजाति र प्रकृति बीचको अन्योन्याश्रित सम्बन्ध, आत्मनिर्णयको अधिकार, प्राकृतिक स्रोत, जल, जमिन, जंगल र भूमिप्रतिको अधिकार, अग्रिम जानकारी सहितको मञ्जुरी लगायतका आदिवासी जनजाति अधिकारहरूको सम्मान र संरक्षणका मागहरूलाई बुलन्द पार्दै,

जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित कार्यक्रम, कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण कार्यक्रम दस्तावेज (ERPD) र उक्त कार्यक्रम सम्बन्धमा नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ एवं नेपालका आदिवासी जनजाति निम्न विषयहरूलाई न्यूनतम अडानका रूपमा प्रस्तुत गर्दछ ।

१. UNDRIP, ILO C 169, FPIC, CBD 8(J), Cancun Agreement on REDD+ Safeguards, Climate Change Paris Agreement र आदिवासी जनजातिको अधिकारसम्बन्धी राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रावधानहरूलाई यस कार्यक्रमले आधारभूत मापदण्डको रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
२. आदिवासी जनजातिलाई सरोकारवालाको रूपमा नभई अधिकारवाला समुदायको रूपमा अंगिकार गरिनुपर्ने ।
३. जल, जमिन, जंगल, प्राकृतिक स्रोत साधन र आफ्नो भू-क्षेत्रप्रति आदिवासी जनजातिको अधिकार सुनिश्चित हुनुपर्ने ।
४. कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण कार्यक्रमले आदिवासी जनजातिको संस्कृति, चालचलन, परम्परा र जीवन पद्धतिमा नकारात्मक असर पार्न नहुने ।
५. आदिवासी जनजातिको धार्मिक र साँस्कृतिक सम्पदा लगायत मूर्त र अमूर्त संस्कृतिलाई मान्यता दिँदै यस्ता सम्पदा र संस्कृतिलाई कार्यक्रमले असर पार्न नहुने ।
६. आदिवासी जनजातिको परम्परागत अभ्यास, ज्ञान, सीप र प्रविधिमा नकारात्मक असर पार्न नहुने ।
७. आदिवासी जनजातिको प्रथाजन्य कानून र संस्थालाई मान्यता दिइनुपर्ने ।
८. कार्यक्रमको हरेक चरण र तहका निर्णय प्रक्रिया, र संरचनामा आदिवासी जनजातिको सामूहिक र प्रतिनिधिमुलक संस्थामार्फत पूर्ण, प्रभावकारी र समानुपातिक सहभागिता हुनुपर्ने ।
९. कार्यक्रमको हरेक चरण र तहमा आदिवासी जनजाति महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुनुपर्ने ।
१०. कार्यक्रमको लागि आवश्यक जनशक्तिमा आदिवासी जनजातिलाई समानुपातिक रूपमा समावेश गराइनुपर्ने ।
११. यस कार्यक्रमले आदिवासी जनजातिहरूको भूमिप्रतिको प्रथाजनित स्वामित्व, भोगचलन र सामूहिक अधिकारलाई सुनिश्चित गर्नुपर्ने ।
१२. आदिवासी जनजातिको मज्जुरी र इच्छाबिना उनीहरूलाई स्थानान्तर गर्न नपाइने ।
१३. कार्बन र गैरकार्बन लाभको बाँडफाँड समतामुलक र पारदर्शी ढंगले हुनुपर्ने ।
१४. वनजंगल संरक्षणमा आदिवासी जनजातिको योगदानको कदर गर्दै गैरकार्बन लाभको वितरणमा आदिवासी जनजातिलाई प्राथमिकता दिइनुपर्ने ।

१५. कार्यक्रमको सबै दस्तावेज र सूचना पर्याप्त समयमा आदिवासी जनजातिलाई सहजतापूर्वक र आफ्नै मातृभाषा र आदिवासी मैत्री माध्यममार्फत उपलब्ध गराउनुपर्ने ।
१६. आदिवासी जनजातिले परम्परादेखि भोगचलन गर्दै आएको वन र चरिचरण क्षेत्रमा बन्देज गर्न नपाइने, साथै उनीहरूका जीविकोपार्जन, साँस्कृतिक र आध्यात्मिक प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने काष्ठ र गैरकाष्ठ पैदावर लगायत कुनै पनि बस्तुहरू संकलन र उपभोगमा प्रतिबन्ध लगाउन नपाइने ।
१७. आदिवासी जनजातिले परम्परागत रूपमा संरक्षण गर्दै आएको, चरिचरणको रूपमा भोग चलन गर्दै आएको वन र भू-क्षेत्रलाई सरकारी वन, सामुदायिक वन, साभेदारी वन लगायत अन्य किसिमको वनमा परिणत गर्न नपाइने ।
१८. आदिवासी जनजातिले परम्परागत रूपमा भोग चलन, संरक्षण र व्यवस्थापन गर्दै आएका वनलाई सामुदायिक, साभेदारी र सरकारी वनमा गाभिसकेको हकमा त्यस्ता वनलाई आदिवासी जनजातिको स्वामित्वमा रहने गरी फिर्ता गरिनुपर्ने ।
१९. जीविकोपार्जनसँग सम्बन्धित कार्यक्रम निर्माण र कार्यान्वयन गर्दा आदिवासी जनजातिको संस्कृति, परम्परा र आवश्यकताअनुसार गरिनुपर्ने ।
२०. आदिवासी जनजातिको बौद्धिक सम्पत्तिलाई सुनिश्चितता गर्दै परम्परागत ज्ञान र सीपमा आधारित व्यवसायलाई प्रवर्द्धन र व्यवसायीकरण गरिनुपर्ने ।
२१. वैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रका आदिवासी जनजाति र प्रतिनिधिमुलक संस्थासँग सहमति गरी उनीहरूको आवश्यकता अनुसार व्यवस्था गरिनुपर्ने ।
२२. वन संरक्षण र कार्बन सञ्चितिको नाममा आदिवासी जनजातिको जीविकोपार्जनका आधारहरू र परम्परागत जीवन पद्धतिमाथि नियन्त्रण गर्न र प्रतिबन्ध लगाउन नपाइने ।
२३. कार्यक्रमका प्राविधिक तथा अन्य सबै विषयहरूबारे आदिवासी जनजातिलाई सचेतना र क्षमता अभिवृद्धि गरिनुपर्ने ।
२४. कार्यक्रमका सबै चरणमा आदिवासी जनजाति विज्ञको संलग्नता हुनुपर्ने ।
२५. संरक्षित वन जंगलको कारण वन्यजन्तुबाट मानवीय र कृषि उत्पादनमा क्षति नपुग्ने व्यवस्था सुनिश्चित गर्नुपर्ने ।
२६. संरक्षित क्षेत्र, वन र निकुन्जमा परम्परागत जीविकोपार्जनका लागि प्रवेश गर्दा आदिवासी जनजातिमाथि हुने सैनिकीकरण, हिंसा र यातना अन्त्य हुनुपर्ने ।
२७. आदिवासी जनजातिको मानवअधिकारको सम्मान, गुनासो सुनुवाई र न्याय सुनिश्चित गर्ने संयन्त्र निर्माण हुनुपर्ने ।

Position Statement

Nepal Federation of Indigenous Nationalities
Climate Change Partnership Program
Maharajgunj, Kathmandu, Nepal, Phone : 977-1-4415376
E-mail: info@nefinclimatechange.org
Website: www.nefinclimatechange.org

Support

Partner

Position Statement of Indigenous Peoples on Emission Reduction Program of Nepal

November 2016

Reiterating the fact that Nepal has ratified the International Labor Organization (ILO) Convention No.169, the Convention on Biological Diversity (CBD) and voted for the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP),

Reminding the fact that the Cancun Agreement on REDD+ Safeguards (2010) and the Climate Change Paris Agreement recognize Indigenous Peoples' rights,

Demanding that, as we, the Indigenous Peoples have an intrinsic relationship with the Nature, our rights over natural resources, including our lands and territories be recognized and that our rights to self-determination including the Free Prior Informed Consent (FPIC) procedure be ensured,

The Nepal Federation of Indigenous Nationalities (NEFIN) on behalf of the Indigenous Peoples of Nepal declares the following points as a minimal position of the Indigenous Peoples of Nepal with regard to Emission Reduction Program Document (ERPD) and Emission Reduction Program (ERP) implementation.

1. The UNDRIP, ILO C 169, FPIC, CBD 8(J), the Cancun Agreement on REDD+ Safeguards, the Climate Change Paris Agreement and other relevant international instruments related to Indigenous Peoples' rights should be implemented as minimum standards of ERP and ERP.
2. The Indigenous Peoples should be recognized and established as the rights holders, not merely as the stakeholders in the ERP.
3. The Indigenous Peoples' rights to land, territories and natural resources inter alia forests, water, and timber and non-timber forest products should be ensured.
4. The customary laws and practices, indigenous knowledge, skills and technology, and tangible and intangible cultural heritages of the Indigenous Peoples should be recognized, respected, promoted and fulfilled.
5. It should be ensured that there are no negative impacts of ERP on the Indigenous Peoples' traditions and culture, life style, livelihood practices, and cosmo-vision.
6. Proportional and effective participation of the Indigenous Peoples through their collective and institutional representation in all institutional structures and through their recruitment, at all phases and levels, including at the national, provincial and local levels, should be ensured.
7. Proportional representation of the indigenous women should be ensured.
8. Indigenous Peoples experts should be actively engaged at all levels and phases of the ERP.
9. Awareness raising and capacity building of the Indigenous Peoples about ERP and REDD+ should be carried out.
10. It should ensure voluntary isolation of Indigenous Peoples and that the ERP strictly does not relocate and resettle the Indigenous Peoples without obtaining their FPIC.
11. Distribution of non-carbon benefits must prioritize the Indigenous Peoples as they contribute the most to the management and protection of the forest.
12. Equitable, transparent and coherent benefit sharing of both carbon benefits and non-carbon benefits should be ensured.
13. Relevant documents and information must be made accessible to and be provided to the Indigenous Peoples in their respective mother tongues in a manner and through a medium that are indigenous peoples-friendly.
14. Feedback grievances redress mechanism and the mechanism for ensuring the Indigenous Peoples' rights must be put in place.
15. Forests, territories and pasturelands that have been traditionally managed, used and protected by the Indigenous Peoples must not be converted into a community forest, a collaborative forest or a government forest.
16. In case any forest of the Indigenous Peoples is already converted into a community forest, or a leasehold forest or any form of government forest, that forest must be handed over back to the Indigenous Peoples.
17. The culture, the world-view and the need of the Indigenous Peoples should be taken into account while introducing support to livelihood options.
18. Necessary arrangements should be made to ensure the protection of intellectual property rights of the Indigenous Peoples and the occupations and livelihood practices based on the indigenous knowledge and skills should be promoted.
19. While introducing alternative sources of energy, the need of the Indigenous Peoples should be properly identified and consensus with them should be reached.
20. The ERP must not restrict the collection and consumption of forest products that have cultural and spiritual values for the Indigenous Peoples.
21. Traditional life styles and livelihoods of the Indigenous Peoples must not be restricted in the name of forest conservation and REDD+.
22. It should be ensured that there is no destruction of crops and harm against human life from the wild life of protected forests.
23. Incrimination and militarization against the Indigenous Peoples for their act of harvesting culturally and socially needed forest products from protected areas, forests and national parks must not occur.